

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Statens Hus, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00
Besøksadresse: Prinsens gate 1

Saksbehandler
Brit Eldrid Barstad
Landbruk- og bygdeutvikling

Innvalgstelefon
73 19 92 59

Vår dato
21.06.2004
Deres dato
06.05.2004

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2004/4464-510
Deres ref.
200401001-/agl

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2004/01001	Doknr.: 19
Mottatt: 24 JUN 2004	
Saksbeh.: LP/SJ/AGL	Ark.: 514
Kopi:	Avskr.:

Høring - samordning og revisjon av erstatningsforskrifter for husdyr- og planteproduksjon - uttalelse Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har mottatt forslag til nytt erstatningsregelverk for pålegg etter Matloven om nedslakting av husdyr, erstatning for farlige planteskadegjørere, erstatning for klimabetingende skader i plante- og honningproduksjon og katastrofetap i husdyrhold. Endringene i regelverket tar sikte på å samordne saksbehandling og erstatning i størst mulig grad. Forskrift for klimabetingede skader og katastrofetap i husdyrhold opprettholdes i egne forskrifter, de øvrige samordnes i en forskrift. Katastrofetap i husdyrholdet samordnes for dyr på beite og andre katastrofepregede tap.

Vi vil understreke at det er forskjell på pålegg om avlaving av dyr og destruksjon av planteavling på grunn av farlige planteskadegjørere, og klimabetinget skader. Ved pålegg etter de to førstnevnte forholdene er tapet stort og restriksjoner kan omfatte hele produksjonsgrunnlaget. For klimabetinget skade blir produksjonen i et år mer eller mindre redusert, mens drifta kan fortsette uten restriksjoner. Pålegg etter de førstnevnte ordningene er mye alvorligere for de næringsdrivende, både økonomisk og psykisk, situasjonen blir lettere når de får tap på grunn av pålegg erstattet.

I høringsbrevet ber Statens Landbruksforvaltning (SLF) om uttalelse da grunnlag for erstatning er ulikt ved erstatning av husdyr som blir vedtatt avlivet av Mattilsynet, og planteprodusenter som får skade av farlige planteskadegjørere. Husdyrprodusentene har rett til erstatning, mens plantedyrkerne må søke om erstatning. For produsenter som må avlive husdyr eller destruere planteproduksjon blir det mye og forholde seg til i en slik situasjon. For de som driver med dyr er det viktig at loven inneholder rett til erstatning og at de hittil har sluppet å søke om erstatning. For planteprodusentene bør rettsgrunnlaget være det samme. Vi tilrår derfor at både husdyr- og planteprodusentene får rett til erstatning når loven skal vurderes på nytt.

Oppfølging av erstatningssaker er en naturlig oppgave for Fylkesmannen, men fører i tillegg til flere arbeidsoppgaver også til noe mer reising.. For brukerne som søker om erstatning er det en fordel med kontakt mellom de involverte partene forut for erstatningsberegning. Vi vil derfor se det som en fordel om Fylkesmannen deltar når Mattilsynet bl.a. setter opp saneringsplan siden dette er vårt grunnlag for å følge opp sakene. Merutgiftene knyttet til disse nye arbeidsoppgavene for Fylkesmannen kan vi foreløpig ikke se er kompensert i tildelt budsjett. Til sammenligning: Da Statens dyrehelsetilsyn tok over arbeidet med bisykdommer ble arbeidstid og utgifter for FM beregnet, med sikte på å styrke budsjettet til Dyrehelsetilsynet slik at de hadde ressurser til arbeidet med ordningen.

	Embetsledelse og administrasjonsstab	Kommunal- og beredskapsavdeling	Oppvekst- og utdanningsavdeling	Sosial- og helseavdeling	Landbruk og bygdeutvikling	Miljøvern-avdeling
Telefon	73 19 90 06	73 19 90 06	73 19 93 50	73 19 93 00	73 19 90 05	73 19 90 05
Telefaks	73 19 91 01	73 19 91 01	73 19 93 51	73 19 93 01	73 19 90 66	73 19 92 30
E-post:	postmottak@fm-st.stat.no		Internett: www.fylkesmannen.no/st			

Kommentar til forslagene

Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjonen

Forskriftens tittel bør endres til: -"..... offentlige pålegg og restriksjoner på drift i plante-....."

§ 3 Definisjoner bør flyttes til paragrafen for standardiserte satser. Definisjoner bør heller forklare sentrale begrep i forskriften, slik som husdyr, farlig planteskadegjørere, foretak, alminnelig forsikringsordning m.m.

§ 5 Fradrag, andre ledd må sløyfes. Standardsatser for dyr skal dekke verdien på det tidspunktet vedtak om avlaving blir gjort. Erstatning for produksjonstilskudd bør ikke reduseres for sparte kostnader. Produksjonstilskudd etter Jordbruksavtalen blir utbetalt uten hensyn til om utgifter blir spart, etter antall dyr på telledato. Kravet om fratrukk av kostnader vil føre til betydelig merarbeid og virker urettferdig sammenlignet med produsenter som ikke får pålegg. For sauehold er det særlig utgifter for kraftfôr som blir spart, utgiften varierer mye mellom besetninger. Arbeidet med en slik ordning kan raskt bli høyere enn den erstatning staten sparer.

§ 6 Minsteutbetaling og egenandel. Vi frarår at det trekkes fra egenandel for produsenter som gjennomfører frivillig nedslaktning. Ordningen ble innført da saueprodusenter som fikk restriksjoner på å bruke utmarksbeite, i de fleste tilfeller ikke hadde eller kunne skaffe seg alternativt beite. De kan da fortsette med drift et år ved å benytte innmark som beite, men får da ikke vinterfôr til dyrene. Satsene som Staten fastsatte i den opprinnelige ordningen ga ikke kompensasjon for hele tapet til produsentene. Slakteriorganisasjonene opprettet derfor et fond som skulle dekke forskjellen i verdi av sauene for de som fikk pålegg om nedslaktning og de som fikk restriksjoner på beitedrift.

Tilskuddsordningen ble innført for at produsentene som slakter dyr frivillig, skulle få økonomisk grunnlag til å starte på nytt. Det virker derfor urimelig med egenandel for de som slakter ned sauene frivillig, da det økonomiske grunnlaget for å begynne med sau på nytt blir betydelig svekket.

§ 7 Erstatning -. Vi forslår at første setning endres til: "Når vilkårene er tilstede for erstatning etter matloven § 22, andre ledd, som gjelder husdyr, eller-".

Det må gå fram at utgifter i forbindelse med pålegg til tiltak for videre drift av dyrka jord, beite m.m. også blir erstattet, slik som nå.

Nederst på side 15, siste avsnitt står det at pålagte saneringstiltak skal erstattes etter dokumenterte utgifter. Dette går ikke klart fram i § 7.3, selv om det står "nødvendige utlegg". Dette er også en vesentlig endring i forhold til ordningen som gjelder nå, der erstatning blir utbetalt på bakgrunn av takst som inkluderer arbeid i forbindelse med saneringstiltakene. Endringen virker urimelig, da bruker kanskje må forskuttere hundretusenvis av kroner når tiltakene er omfattende. Hvis dokumenterte utgifter skal legges til grunn må det bli mulig å forskuttere en vesentlig del av erstatningen, slik at søker får økonomisk evne til å gjennomføre tiltakene. Det er også viktig at alle kostnader blir dekt, også eget arbeid.

Det er behov for kontroll av tiltakene på stedet, da saneringspålegg vi har fått oversendt fra Mattilsynet er lite konkrete. For kontroll av saneringsutgiftene er det ikke tilstrekkelig å

kontrollere kvitteringer for materiell og arbeid. En må også ha oversikt over tiltakene og ikke minst kompetanse til å vurdere tiltakene som skal gjennomføres. I denne sammenheng vil vi informere om at Fylkesmannen i sin avdeling for landbruk og bygdeutvikling har bygningsplanleggere med kompetanse til å kostnadsberegne saneringstiltak i driftsbygninger. Arbeidet med å kostnadsberegne tiltak og kontrollere at de blir fulgt opp kan utføres av vår tekniske enhet til lavere kostnad enn for lensmannsskjønn. Denne type arbeid vil til dels måtte gjøres på bekostning av de inntektsbringende planleggingstjenestene de tekniske enhetene utfører.

§ 11 Erstatning for flytterestriksjoner på bier. Kravet om gjennomsnittlig produksjon for 5 år er høyt. I andre sammenhenger blir det ofte sett på gjennomsnittlig produksjon i 3 år.

§ 12 Erstatning for nedfôringskostnader m.m., andre avsnitt foreslås endret til:

- "Veterinær eller kommunen må skriftlig bekrefte at dyret har krepert i nedfôringsperioden." Det kan ellers bli vanskelig å få attestert at dyra dør på grunn av nedfôring. Årsaken kan være annet enn nedfôringen, men dyret kunne blitt slaktet tidligere hvis produsenten ikke måtte gjennomføre tiltaket.

I siste avsnitt bør det kreves at dyra er innmeldt til slakt før nedfôringsperioden er slutt. Hentetidspunkt bør være senest ei uke etter periodens slutt. Hvis dyra meldes til slakt seinest ei uke etter avsluttet nedfôring, kan det gå 2 – 4 uker før de blir slaktet og er det meningen at dyreeier skal ha fôringskompensasjon for denne perioden også?

§ 14 Søknad om utbetaling. De som fikk erstatning ved pålegg om avlaving av husdyr behøvde ikke å søke om tilskudd tidligere. Det bør vurderes om en rett til erstatning skal gjøres avhengig av søknad. En fordel med søknadsskjema er at forvaltningsorganet får alle opplysninger som trengs for å utbetale erstatning.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ikke flere merknader til forslag om Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon.

Forskrift om erstatning ved klimabetingende skader i plante- og honningproduksjonen

2.2 Vinterskade på eng Det er streng beregning av egenandel ved vinterskade på eng, da den regnes av hele jordbruksarealet. Dette er ikke tema nå, men bør vurderes når ordningene blir vurdert på nytt. Vi vil understreke at egenandelen i andre sammenhenger blir beregnet av erstatningsgrunnlaget, for eksempel ved erstatning av katastrofetap for husdyr.

Forskriften eller rundskriv må detaljert beskrive kommunenes og eventuelt Fylkesmannens rolle og plikter mhp. feltkontroller. Hva som skal rapporteres må også beskrives og klart presist. Ved kontroll har det kommet fram at arbeidet kunne vært utført på en bedre måte hvis det kom klarere fram hva som er krav til kontroll og rapport.

2.3 Erstatning for svikt i honningproduksjonen. Her bør også egenandelen vurderes når ordningen på nytt endres, slik at den kommer på linje med de øvrige ordningene.

Forskrift om erstatning ved katastrofetap i husdyrhold

§ 4 Erstatning og søknadsfrist

Eksisterende ordning omfatter erstatning av geitmjølk. Satsen for geitmjølk er foreslått fjernet, da standardisert sats er beregnet for mjølkegeiter. Det bør også være en sats for ammegeit, da produksjon med ammegeit er økende.

Tap av sau på beite blir avskaffet som egen ordning og tapet blir erstattet på lik linje med andre katastrofepregede tap i husdyrholdet. Det innebærer en skjerpelse av egenandel i erstatning for sau på utmarksbeite, særlig for små buskaper. Det var få som fikk erstatning etter ordningen slik reglene var tidligere, da sau og lam ble omregnet til lammeenheter. Nå blir det ikke krav om omregning av sau til lammeenheter. Når tap av sau og lam erstattes hver for seg, vil sannsynligvis store buskaper med høye tap av lam, få erstatning. Egenandelen er redusert for andre kategorier tap.

§ 6 Egenandel og minsteutbetaling

Grensen for å få utbetalt erstatning er satt til kr. 15 000,-. Ut fra teksten i eksisterende forskrift er minste utbetaling satt som et alternativ til beregnet egenandel, hvis den kommer lavere enn utbetalingsgrensen. Forannevnte må gå klart fram ved endring av forskriften. Slik den nå er utformet kan kravet om minste utbetaling forstås som om egenandel først skal trekkes fra beregnet erstatning.

Oppsummering

Forlaget til endring av forskrifter om erstatning, gjør regelverket mer enhetlig. Innføring av standardsatser for erstatning av husdyr vil lette behandlingen og føre til raskere utbetaling. For ordninger der en del av målet er å gi de som er rammet et økonomisk grunnlag for å begynne med husdyr- og planteproduksjon på nytt, må ikke innføring av egenandeler føre til at oppstart blir vanskelig i praksis.

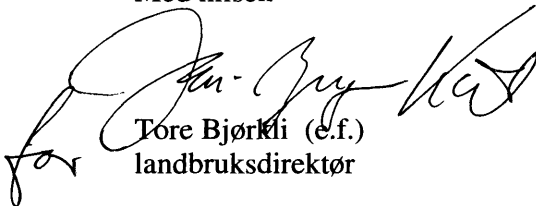
Beregning av sparte utgifter i erstatning for produksjonstilskudd, vil føre til små reduksjoner for bl.a. sauehold, men betydelig merarbeid for Fylkesmannen. Trekket virker også urimelig i forhold til produsenter som ikke er rammet av sykdom på husdyr eller planter. Vi mener at punktet må sløyfes.

Vi vil påpeke at erstatning av saneringskostnader etter dokumenterte utgifter, kan føre til at det økonomiske løftet blir svært stort ved omfattende saneringer, med fare for at produsenten ikke makter å forskuttere utgiftene. Det må derfor være mulig å få utbetalt en del av erstatningen på forhånd. Det bør avklares om erstatning kan baseres på faktiske utgifter. Det er mulig å la Fylkesmannens planleggingsenhet for landbruksbygninger ta over arbeidet som gjennomføres ved lensmannsskjønn, men merutgiftene må kompenseres da det vil gå ut over annet, inntektsgivende arbeid.

For ordningen som gjelder klimabetinget erstatning i planteproduksjon, må kommunenes oppgaver beskrives bedre. I rundskrivet må/bør rolle og plikt i forbindelse med feltkontroll beskrives detaljert da dette vil lette arbeidet.

For Fylkesmannen fører arbeidet med erstatningsordningene til økte utgifter, spesielt til reising. Disse utgiftene bør kompenseres i tildeling av budsjett.

Med hilsen

Tore Bjørkli (e.f.)
landbruksdirektør

Magnhild Melandsø
fagsjef